یادداشت/روابط عمومی، کرامت انسانی وهمدلی اجتماعی به قلم رامین امینی‌زارع

دکتر رامین امینی زارع
مدرس و پژوهشگر

بیش از ۷دهه از زمان تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر در ۱۹۴۸ می‌گذرد و در این سال‌ها یکی از مهم‌ترین موضوعات محوری در عرصه بین‌المللی، بحث پذیرش دولت‌ها و پایبندی آن‌ها به کرامت انسانی است. با اینکه حقوق بشر اعلامیه و قراردادی اجتماعی است، همچنان این اعلامیه و مفاد آن منتقدان و مخالفان زیادی دارد، اما در مجموع بیشتر ملت‌ها و دولت‌های جهانی این اعلامیه رابامحوریت کرامت انسانی به‌عنوان اصل جهانی پذیرفته‌اند و برخی از کشورها نیزهنوز درباره مفاد آن ابهام دارند.

شایسته است بحث مهم کرامت انسانی را با نگاهی به اعلامیه جهانی حقوق بشرادامه دهیم. تدوین و تصویب این اعلامیه، آغاز دوره‌ای نوین درعلوم ارتباطی و روابط دولت و مردم، احترام به کرامت انسانی و شکل‌گیری گفتمان جهانی حقوق بشر است و از این نظر، رخداد بسیار مهمی محسوب می‌شود. در پیمان وستفالی که در ۱۶۴۸ انعقاد یافت،

حاکمیت دولت‌ها به رسمیت شناخته شد و در طول سه قرن، دولت‌ها نوعی حاکمیت مطلق را غالبا بدون احترام به کرامت انسانی،در قلمرو خود تجربه کردندولی اعلامیه جهانی حقوق بشر که در ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ یعنی سه قرن بعد تصویب شد، حقوق افراد را در برابر دولت‌ها به رسمیت شناخت و قلمرو حاکمیت دولت‌ها را محدود کرد و از این نظر، همان‌طور که برخی مثل «ایگناتیف» گفته‌اند، نوعی انقلاب حقوقی، دفاعی و اجرایی در عرصه دفاع از کرامت انسانی رخ داد.

واژه حق به دلیل کاربردهای گوناگونی که داراست، معانی متفاوتی دارد و در ادبیات ارتباطی و حقوقی، کاربردهای زیادی را دربرمی‌گیرد.ازهمین روی، در تعریف حق باید به ابعاد متفاوت آن عنایت داشت. از این دیدگاه می‌توان دو معنای «to be right» و «to have right» به عبارتی حق بودن و حق داشتن را از هم تفکیک کرد. حق بودن معنای درست بودن یا ثابت بودن یا وجود داشتن را می‌دهد. در گفتمان حقوق بشر، حق داشتن مهم است. از این نظر، مفهوم اخلاقی حوزه کرامت انسانی و حقوقی حق قدری با هم تفاوت دارند. درگفتمان ارتباطی،موضوع وماده مورد بحث انسان است که به قول الکسیس کارل؛موجودی ناشناخته است!

آدمی در عالم خاکی نمی‌آید به دست عالمی دیگر بباید ساخت و از نو آدمی

جامعه امروزجهانی،می تواند به دورازآزمندی،زمینه اجرای عدالت اجتماعی را فراهم نماید اگرچه،شاخص هایی همچون ضریب جینی،حکایت ازتوزیع دیگرگونه ثروت و تمرکزبیش از۳۰درصد ثروت جهان دریک کشور دارند،تو خودحدیث مفصل بخوان ازاین مجمل!آن چه روشن است، پیوند استوار وضعیت اقتصادی کشورها،توزیع ثروت وبرابری های اجتماعی وفرصت های برابردرکشورها برمفهوم کرامت انسانی است؛به گونه ای که حفظ شان وکرامت انسانی،زمینه بروزوظهور می یابد.درنگاهی به تاریخ می بینیم که سرمنشا رعایت حقوق انسان وپاسداشت کرامت او(Liberté, Égalité, Fraternité) درسده ۱۸ اروپا،این شعار ترقی خواه،شعاررسمی جمهوری فرانسه است.دراین سوی جهان نیز موتور مولد تولید کرامت،همان پیوند ورابطه وثیق رادر نوع نگاه به انسان دارد.ثمره کرامت انسانی،می تواند همدلی اجتماعی باشد.روابط عمومی ها می توانند درزمینه حفظ کرامت انسان و ایجادوافزایش هم دلی اجتماعی،موثر باشند.البته توفیق روابط عمومی منوط به پشتوانه ای مهم به نام سرمایه اجتماعی است که باید سازمان به آن مجهز باشد وتصویر ذهنی روشنی از خود در اذهان ترسیم نموده باشد.